

ระบบการศึกษาไทย ทำไมจึงต้องการ‘ธรรมะ’ [เรื่อง : มินิมี ภาพ : มูลนิธิปัญญาประทีป]

ธรรมะไม่เคยไกลตัวเรามาแต่ไหนแต่ไร การเรียนการสอนของกระทรวงศึกษาธิการ มีการบรรจุวิชาพุทธศาสนาเข้าไปในหลักสูตร ในโรงเรียนมีหอพระให้นักเรียนได้กราบไหว้ มีการสวดมนต์ทุกเช้าก่อนเริ่มชั่วโมงเรียน แต่ดูเหมือนสิ่งที่เป็นวัตรปฏิบัติแบบเดิมๆ ไม่อาจพาหลักธรรมเข้าสู่หัวใจของเด็กได้ คงไม่เป็นการด่วนตีความจนเกินไป หากจะมองว่าการ‘ท่อง’เอาความ คือการศึกษาธรรมคำสอนที่จำเอาเพียงผิว

โรงเรียนทางเลือกที่เรียกกันว่า ‘โรงเรียนวิถีพุทธ’ จึงเป็นที่นิยมในกลุ่มผู้ปกครองที่เชื่อว่า นอกเหนือจากการเรียนรู้ตามมาตรฐานที่กระทรวงศึกษากำหนดแล้ว หลักสูตรบ่มเพาะชีวิตให้‘กิน อยู่ ดู ฟัง เป็น’ ‘สื่อสารเป็น’ ‘สุขเป็น’ และ‘คิดเป็น’ จะทำให้เด็กเรียนรู้การใช้สติปัญญาคิดพิจารณาทั้งในวิชาการและวิชาชีพ ฉลาดในเรื่องการใช้ชีวิต ฉลาดในความสัมพันธ์กับเทคโนโลยี ฉลาดต่อการปฏิบัติกับสิ่งแวดล้อม เป็นที่พึ่งของตนเองและเป็นที่พักของสังคมได้

พระอาจารย์ชยสาโร องค์ประธานที่ปรึกษาโรงเรียน‘ปัญญาประทีป’ ซึ่งให้เห็นเหตุที่ควรน้อมนำธรรมะเข้าสู่ระบบการศึกษาเพิ่มขึ้น ในการบรรยายธรรมเรื่อง‘วัยรุ่น วัยไม่วัยรุ่น’ จัดโดยมูลนิธิปัญญาประทีป เมื่อปลายเดือนพฤศจิกายนที่ผ่านมาว่า ‘จิตใจที่ไม่วุ่นวาย เป็นจิตใจที่มีปัญญา’

“ถ้าคนเราไม่ฉลาดในเรื่องกายวาจาใจ ไม่ฉลาดในการป้องกันสมองไม่ให้ครอบงำจิตใจ ไม่ฉลาดในการระงับ ก็จะเป็นอุปสรรคในทุกๆ ด้านของชีวิต ถ้าเรา

ไม่ฉลาดในการปลูกฝังการสร้างคุณธรรม การรักษาสีงดังามที่เกิดขึ้น และทำให้อย่างยิ่งขึ้นไป ก็ยากที่ชีวิตจะมีความสุขอย่างถาวรเข้มแข็ง

“เด็กวัยรุ่นอยู่ในสภาพร่างกายจิตใจที่กำลังเปลี่ยนแปลงจากเด็กเป็นผู้ใหญ่ เราจะหวังให้เด็กวัยรุ่นเรียบร้อยทุกประการนั้นเป็นไปได้ ต้องมีมาตรฐานบางอย่างในการสั่งสอน การเอากฎมาบังคับไม่ใช่‘ศีล’ในพุทธศาสนา ศีลต้องเกิดจากปัญญา ความสงบต้องมาจากภายในหรือความสมัครใจ

“เราต้องสร้างบรรยากาศที่ไว้วางใจซึ่งกันและกัน มีความรักความเคารพซึ่งกันและกัน ให้อภัยหากทำอย่างนี้แล้วผลเป็นอย่างไร รู้จักพิจารณาผลที่เกิดขึ้นกับตัวเองและคนอื่น ให้สามารถหยุดได้ หยุดเพื่อให้เกิดการพิจารณาว่าควรหรือไม่ควร และเข้าใจระหว่างความสัมพันธ์ร่างกายและใจ เวลาเกิดความคิดแล้วรู้เท่าทัน รู้จักปล่อยวาง รักความถูกต้องมากกว่าสิ่งที่ถูกใจ และสามารถทำสิ่งที่ไม่ถูกใจถ้าถูกต้อง”

การศึกษาพระธรรมในร่มกาสาฬสตรมา 30 พรรษา ทำให้พระอาจารย์ชยสาโรมองเห็นความพิเศษในคำสอนขององค์พระบรมศาสดา

“ระบบการศึกษาที่ตั้งบนพื้นฐานไตรสิกขาของพระพุทธเจ้าเป็นที่สนใจของคนทั่วโลก พ่อแม่จำนวนไม่น้อยคาดหวังในวัตถุมากเกินไป ความสุขไม่ได้กำหนดด้วยเงิน ด้วยอาชีพ แต่กำหนดด้วยจิตใจ เราเน้นความฉลาดเรื่องรอบตัว แต่ไม่ค่อยฉลาดในเรื่องภายในเท่าที่ควร พระพุทธเจ้าทราบดีว่าการพัฒนามนุษย์ที่สมดุล และได้ผลจริงเป็นอย่างไร

“ศาสนาพุทธคือระบบการศึกษา ไม่ใช่ระบบความเชื่อ เมื่อเราพูดถึงการนำหลักศาสนาไปประยุกต์ใช้ในระบบการศึกษา หลายคนเกิดความกลัวว่าจะไปล้างสมอง จะทำให้เกิดความแบ่งแยกในสังคม อาตมาขอเสนอว่านั่นเป็นความคิดที่เกิดจากการมองพุทธศาสนาเป็นแบบ ‘Belief System’ เหมือนตะวันตก ที่ยกความศรัทธาเป็นใหญ่ สมควรอย่างยิ่งที่เราจะพัฒนาระบบการศึกษาสามัญของเรา ให้สอดคล้องกับหลักพระพุทธศาสนา

“เพราะพุทธศาสนาคือระบบการศึกษาที่บริบูรณ์ สมบูรณ์ที่สุด ที่เคยปรากฏในสังคมมนุษย์”

อ่านรายละเอียดเพิ่มเติม เพื่อสนับสนุนมูลนิธิปัญญาประทีปได้ที่ www.panyaprataep.com และ www.thawassisschool.com